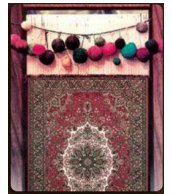

انسان بر اثر نیاز از دیرباز در اندیشه آن بود که زیراندازی مناسب و پوششی درخور برای خود آماده سازد که هم او را از گزند باد و باران مصون دارد و هم بستری نرم برایش فراهم آورد و عایقی در برابر گرما و سرما باشد. آشیانه پرندگان و ساقه های در هم تنیده گیاهان یکی از الگوهای بود که انسان را به سوی بافته ها سوق می داد. انسان نخستین در طی قرنهای به روش درهم تنیدن الیاف گیاهی و پوست درختان، به صنایعی نظیر سبده بافی آشنا شده بود، و اکنون با بهره گیری از پشم و پشمیان که قابلیت زیست در جوامع اولیه را داشتند، می توانست زیراندازهایی نه چندان نرم اما به دست

زنان از جمله کسانی بودند که از آغاز در این فن کوشش بسیار داشتند و به بافت دست بافتهای پوششی و زیراندازی و روپوش و اوانات و کسه حمل مواد دست می یازیدند.

زیراندازهای نخستین متشکل از پوست نرم و اوانات و الیاف نرم گیاهی و بوبرا بود اما به دلیل گسترش جوامع اجتماعی و کاهش شکار، نیاز به تولید بیشتر زیراندازهای دست بافته روز به روز بیشتر شد و بافت این گونه زیراندازها تکامل یافت. کاوشهای باستانشناسی نشان می دهد استفاده از بوبراهای بافته شده از نهای منطقه میان رودان، از هزاره چهارم و پنجم متداول بوده و بافت گلیم تا سده پانزدهم قبل از میلاد، به مرحله بالای آن تکامل رسیده است.

کهنترین دستبافته ای که باستانشناسان به آن دست یافته اند، قالیچه های است که به علت دستابی به آن در گور خ زده یکی از فرمانروایان سکا در دره پازیریک در سیبری، به نام قالیچه پازیریک نامیده شده است. این فرش که به عنوان پوشش اسب به کار می رفته هم اکنون در موزه ارمیتاژ لنینگراد نگهداری می شود و صاحب نظران با توجه به نقشهای روی آن قالی که شبیه نقوش اصل هخامنشی است آن را آرائی می دانند و بر این باورند که فرش پازیریک از دست بافتهای مادها و پارتها (خراسان بزرگ قدیم) است. رنگهای مورد استفاده در آن قالی قرمزخراش، زرد، سبز کمرنگ و نارنجی است. تشابه نقوش سواران و مردان پاده که در کنار اسبان خود راه می پیمایند، و جانوران بالدار در آن قالی با نقوش تخت جمشید، درستی نظر این پژوهشگران را قوت می بخشد. صاحب نظران همچنان معتقدند بافت قالیچه های با چین و ژگها، مستلزم دارا بودن پشتوانهای فرهنگی و هنری در ارتباط با بافت فرش، کمینه برای چندین قرن خواهد بود و

مب. بن ۱ بن نکته است که در سده های متمادی، پیش از بافت فرش معروف پاز ر ک، ۱ بن حرفه در فلات ۱ ران رواج داشته و ۱ ران ان به رمز آن پ برده بودند.

گرچه از دوران ساسان ان نمونه مشخصی موجود ن ست، اما آن چنان که از قراین پ دا است، فرش ۱ ران در دوران ساسانی، از شهرت و اعتبار جهانی برخوردار بوده است. چنان که سالنامه چ نی «سوئی سو» (su-sui) در ۱ بن دوران از فرش پشمی ۱ ران به عنوان کالای وارداتی به چ بن نام م برد. در ادب ات فارسی ن ز، بارها فرش معروف "بهارستان" متعلق به خسرو پرو ز پادشاه ساسانی اد شده است. اوصافی که از فرش بزرگ بهارستان آمده است، نشانها ی از توان و برتری هنرمندان ۱ رانی و پ شتازی آنان در هنر فرش بافی است.

با پراکنده شدن هنرمندان در شهرهای دور و نزد ک، هنر فرش بافی پ نمودی آشکار، به بقای خود ادامه داد، اما ۱ بن روند ری نپا د و خلفای ب نام ه و بن عباس برخلاف خلفای گذشته، در تقل د از شاهان گذشته، به ۱ بن هنر توجه کردند و موجبات شکوفای ۱ بن هنر را پد د آوردند. ذکر دو ست خانه قالی در تاریخ ب هقی متعلق به ن مه اول قرن پنجم هجری در شرح هدا ای ارسالی از خراسان توسط عل بن ع سی برای هارون الرش د، خود گواهی برا بن نکته است و اخبار و شواهدی که مورخان و جغرافی نگاران اسلامی از ۱ بن و آن در کتب خود درج کرده اند، خود دا ل غ ر قابل انکاری از وجود فرهنگ پ شرفته قالی بافی ۱ ران است.